

Комітет Верховної Ради України
з питань правоохоронної
діяльності

Рішення Комітету щодо
експертного висновку
до законопроекту № 13423-2

Згідно зі статтею 93 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до предмета відання і за дорученням Голови Верховної Ради України, Комітет для підготовки експертного висновку щодо відповідності вимогам антикорупційного законодавства, розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку кримінального провадження стосовно підприємств оборонно-промислового комплексу в умовах воєнного стану» (реєстр. № 13423-2), поданий народним депутатом України Арахамією Д.Г. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки метою проекту Закону є надання додаткових гарантій захисту від незаконного кримінального переслідування службових осіб підприємств, що є виконавцями державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель, та забезпечення повноти, оперативності та ефективності досудового розслідування кримінальних правопорушень у цій сфері. Вказана мета досягається шляхом можливого запровадження особливостей процедури кримінального провадження стосовно службових осіб підприємств оборонно-промислового комплексу, вчинення процесуальних дій у кримінальному провадженні лише Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора) або за його погодженням (дорученням).

У проекті Закону виявлено окремі положення, що містять корупціогенні фактори та не відповідають антикорупційному законодавству.

Положення проекту Закону обмежують процесуальну незалежність Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Нова стаття 616-1 Кримінального процесуального кодексу України наділяє Генерального прокурора (особу, що виконує його обов'язки) надмірними, виключними та дискреційними повноваженнями у кримінальних провадженнях, що стосуються юридичних осіб, включених до Переліку підприємств оборонно-промислового комплексу, та їх службових осіб, а саме:

1) вносити до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) відомості, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення службовими особами таких підприємств;

2) погоджувати клопотання, зокрема, про дозвіл на затримання, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту, відсторонення від посади, надання дозволу на тимчасовий доступ до речей і документів, про арешт майна, про проведення обшуку, про порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, застосування інших заходів, у т.ч. негласних слідчих (розшукових) дій.

Запровадження таких положень нівелює процесуальну автономність Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема, їхнє право на самостійне внесення відомостей до ЄРДР та здійснення слідчих дій.

Подібні зауваження висловили Національне антикорупційне бюро України (лист від 11 липня 2025 року № 02-002/20413) та Спеціалізована антикорупційна прокуратура (лист від 11 липня 2025 року № 04-4140ВИХ-25) до аналогічних положень основного законопроекту реєстр. № 13423.

Крім того, проект Закону зобов'язує Генерального прокурора невідкладно, але не пізніше ніж через 24 години після внесення відповідних відомостей до ЄРДР, повідомляти Міністерству оборони України про початок досудового розслідування (абзац другий частини другої статті 616-1 Кримінального процесуального кодексу України). Така вимога створює загрозу передчасного розголошення інформації, що може спричинити знищення доказів, вплив на свідків або інші дії, які перешкоджатимуть ефективному та неупередженому проведенню слідчих дій.

Керуючись положеннями пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини першої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет на своєму засіданні 14 липня 2025 року (протокол № 189) дійшов висновку та прийняв рішення, що проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку кримінального провадження стосовно підприємств оборонно-промислового комплексу в умовах воєнного стану» (реєстр. № 13423-2) **в окремих нормах не відповідає вимогам антикорупційного законодавства.**

Голова Комітету

Анастасія РАДІНА

